



Diplomová práce

Média a experiment

Redefine HOME

Eliška Thielová

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara

Diplomová práce

Média a experiment

Redefine HOME

Eliška Thielová

Plzeň 2024

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara

Katedra výtvarného umění

Studijní program Výtvarná umění

Studijní obor Multimediální design

Specializace Nová média

Diplomová práce

Média a experiment

Redefine HOME

Eliška Thielová

Vedoucí práce: Doc. akad. mal. Vladimír Merta

Katedra výtvarného umění

Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara

Západočeské univerzity v Plzni

Plzeň 2024

Prohlašuji, že jsem umělecké dílo vypracoval(a) samostatně a nejedná se o plagiát.

Plzeň, duben 2024

Podpis autora

.....

Obsah

1. Úvod	6
2. Motivace.....	6
3. Téma.....	7
4. Dosavadní dílo	7
4.1 3D editory	7
4.2 Generativní umění.....	7
4.3 Ready made a hudba	8
4.4 Fotografie.....	8
4.5 Kabáty	8
5. Proces tvorby.....	9
5.1 Analogová fotografie	9
5.2 Fotografie v kroji.....	9
5.3 Japonské konbini	10
5.4 Jak se formovala myšlenka	10
5.5 Vyšívání ubrusy.....	11
5.6 Tvorba	11
6. Cíl práce	12
7. Pozitivní a negativní stránky díla, přínos práce pro daný obor	12
8. Resumé.....	13
9. Seznam použité literatury	13
10. Seznam příloh.....	14

1. Úvod

Téma mé diplomové práce "Média a experiment" jsem si zvolila intuitivně a bez váhání, neboť mi je velmi blízké a přináší možnost propojit mé zájmy a dosavadní tvorbu. Oproti původnímu návrhu na diplomovou práci se jeho výsledná podoba drasticky změnila. Původně jsem měla v plánu navazovat na tematiku virtuálního prostředí, které jsem se věnovala již v mé bakalářské práci a zaměřit se spíše na symboliku moderních technologií. Zkušenosti ze života v jiných zemích a z cestování obecně mě ale ovlivnili natolik, že můj zájem nakonec upoutala zcela jiná tematika. Tu jsem se rozhodla prezentovat prostřednictvím tvorby tří ručně vyšívaných ubrusů, které budou sloužit jako mé hlavní výstupní médium. Touto prací si kladu za cíl spojit média a experimentální přístup k umělecké tvorbě s tradičním ručním řemeslem. Tvorba ubrusů jako základního prvků mé práce otevírá prostor pro zkoumání interakce mezi moderními médii a tradičními technikami, stejně jako pro reflexi nad vztahem mezi uměním a každodenním životem. Mé dílo bude také reflektovat mé osobní zkušenosti a pohledy na téma života v jiné kultuře, přičemž bude otevírat prostor k dialogu a interpretaci.

2. Motivace

Během studia na Západočeské univerzitě jsem měla úžasnou příležitost strávit dva roky v Berlíně, Římě a Tokiu. V Berlíně jsem byla na stáži v českém kulturním centru po dobu 7 měsíců. V Římě jsem strávila jeden semestr na umělecké univerzitě. Poslední rok jsem strávila v Japonsku. V Tokiu jsem byla také v českém kulturním centru po dobu 5 měsíců a zbytek roku jsem strávila v Tokiu nebo cestovala po Japonsku. Tyto zkušenosti pro mě byly nesmírně cenné. Prohloubily mé poznání, otevřely mi nové perspektivy a poskytly mi hojnou inspiraci. Zvláště rok strávený v Japonsku mě hluboce ovlivnil.

Již můj první dlouhodobý pobyt mimo Českou republiku mě přiměl zamyslet se nad tím, jak je důležité mít nějaké svoje vlastní místo kam se vracet a kde se cítit pohodlně a sám sebou. Bylo to ale až v Japonsku, kde jsem se vážně zamyslela nad tím, co pro mě pojem domov vlastně znamená. A to nejen jako člověk z jiné země, ale také jako Evropanka a Češka bílé pleti. Tato zkušenost mě podnítila k hlubším úvahám o identitě a sounáležitosti.

Tato introspekce nakonec vedla k několika uměleckým výstupům a následně i k finální podobě mé diplomové práce. Zdrojem inspirace se staly mé osobní pocity a postřehy z cestování a života v různých kulturách jak v Evropě, tak v Japonsku. V loňském roce jsem vytvořila sérii uměleckých děl, které se přímo týkají mých pocitů a zkušeností v jiných zemích.

Umělecká tvorba mi pomohla vyjádřit složité emoce a myšlenky, které jsem při těchto setkáních prožívala. Doufám, že můj pohled a zkušenosti vyjádřené prostřednictvím těchto děl budou rezonovat s diváky a podnítí je k podobným úvahám o jejich vlastním "domově" a identitě.

3. Téma

Téma mé práce se zaměřuje na zkoumání identity a sounáležitosti prostřednictvím spojení historických tradic s moderním životem. Mé umělecké snahy se soustředí na vyjádření procesu osobního růstu a poznání sebe sama v kontextu různých kultur a zkušeností z cestování. Cílem mé práce je reflektovat, jak jsem díky svým cestám a setkáním s odlišnými kulturami prohloubila své porozumění sobě a svému místu ve světě. Pobyt v Japonsku zejména vyvolal otázky ohledně identity a domova, zejména v kontextu mého českého původu. Skrze mé umělecké projekty se snažím vyjádřit tuto introspekci a podnítit diváky k podobným úvahám o vlastní identitě a sounáležitosti.

4. Dosavadní dílo

4.1 3D editory

Ve třetím ročníku bakalářského studia jsem začala aktivně pracovat s 3D editorem Blender. Fascinace 3D designem mě provázela již delší dobu a díky výuce na Fakultě designu a umění jsem získala pevné základy a technické dovednosti potřebné pro vlastní tvorbu. Mnoho projektů jsem realizovala jako samostatné úkoly, nejen v rámci školních povinností, ale hlavně jako prostor pro osobní rozvoj a zdokonalování dovedností¹.

4.2 Generativní umění

Během svého pobytu v Římě na výměnném pobytu Erasmus jsem měla příležitost účastnit se kurzů vyučujících programování v programech Processing a p5.js. Díky nim jsem se seznámila se základy generativního umění, které mě velmi zaujalo, a rozhodla jsem se mu věnovat více pozornosti. Vytvářela jsem například sérii portrétů "Jak mě vidí počítač" ². Několikrát jsem se vyfotografovala přes počítačovou kameru a fotku jsem následně upravila v jednom ze zmíněných editorů.

¹Viz příloha 1

²Viz příloha 2

4.3 Ready made a hudba

Využívání objektů, které byly původně určeny k praktickému využití, a jejich transformace do nových forem je umělecký směr, ve kterém jsem našla svou vášeň. V rámci mé bakalářské práce jsem se zaměřila na přetváření tří starých monitorů, které jsem přeměnila na interaktivní hudební nástroje³. Na monitory jsem natáhla struny a připojila zvukové snímače. Poté jsem na ně v rámci performance hrála. Tato práce nejenže zkoumala ideologický význam technologických zařízení, ale také se dotkla otázky interakce mezi umělcem a publikem prostřednictvím zvuku a vizuálního projevu. Během mého pobytu v Tokiu jsem se zase zaměřila na sběr rozbitých plastových deštníků, které jsem nacházela roztroušené po ulicích města. Tyto opuštěné předměty jsem pak transformovala do podoby dvou velkých balonů, které jsem umístila zpět do uličního prostoru jako součást performance a happeningu⁴. Proces tvorby i samotnou performance jsem pečlivě dokumentovala pomocí kamery, abych zachytila celý proces tvorby a reakce okolí na mé umělecké projekty. Tím jsem si kladla za cíl nejenom zkoumat možnosti reinterpretace a transformace každodenních objektů do uměleckého kontextu, ale také podnítit diváky k novým pohledům na prostředí a objekty kolem sebe a k zapojení se do tvůrčího procesu.

4.4 Fotografie

Fotografii jsem se věnuji celý život a ráda kombinuji digitální i analogový styl. V rámci analogové fotografie jsem se v minulých letech zaměřila na sérii nazvanou "Probudím se na Šibuji"⁵. Inspirací mi byla stránka Shibuya Meltdown na Instagramu, kde lidé sdílejí fotografie opilých obchodníků ležících na ulicích kolem stanice Šibuja v Tokiu. Vybrala jsem ty nejtípnější snímky a s kamarádkou jsme je "znovu vytvořily" v analogové podobě. V další sérii jsem se věnovala fotografování pod vodou s analogovým fotoaparátem⁶. Chtěla jsem se zaměřit na svůj strach z hluboké vody, a proto jsem fotografovala v nejhlubším bazénu v České republice.

4.5 Kabáty

Móda mě zajímá už od dětství, ale šít jsem začala až během pandemie. Díky tomu, že jsem ušila stovky roušek pro Český červený kříž, jsem se zdokonalila v používání šicího stroje. Ušila jsem si již spoustu oblečení na každodenní nošení. Baví mě však také experimentovat s oděvy a šitím. Baví mě upcycling látek, které nemají využití, nebo přetvářet oblečení, které už nikdo nenosí. Vytvořila jsem například sérii kabátů ze starých dek po prarodičích. Ve druhém ročníku jsem vytvořila kabát vyrobený z různých látek a předmětů, které jsem používala v průběhu semestru, a měly pro mě osobní význam⁷.

³Viz příloha 3

⁴Viz příloha 4

⁵Viz příloha 5

⁶Viz příloha 6

⁷Viz příloha 7

5. Proces tvorby

5.1 Analogová fotografie

Během svého pobytu v Japonsku jsem se zaměřila na zachycení momentek a portrétů osob, které pro mě v daném okamžiku symbolizovaly pocit domova a pohostinnosti⁸. Byli to lidé, kteří mi vyšli vstříc, aby mi během mého pobytu zajistili co nejlepší zážitky.

Prostřednictvím svého objektivu jsem se snažila zvěčnit nejen tváře, ale také vřelost a laskavost, kterou tito lidé vyzařovali. Každá fotografie se stala svědectvím o vytvořených poutech a společných chvílích, díky nimž jsem se v cizím prostředí cítila vítaná a přijímaná.

Moje fotografie se tak staly upřímnou poctou lidem, díky nimž jsem se v Japonsku cítila jako ve druhém domově. Ukazují jejich velkorysost a smysluplné vztahy, které jsme navázali navzdory kulturním rozdílům a cizím jazykům. Každý snímek slouží jako připomínka důležitosti lidského spojení a vlivu pohostinnosti na pocit sounáležitosti.

5.2 Fotografie v kroji

V českém kulturním centru, kde jsem pracovala, jsem měla možnost zapůjčit si tradiční český kroj. V tomto kroji jsem fotografovala svou českou kamarádku v ulicích Tokia⁹.

Zachycení těchto fotografií bylo krásným prolnutím kultur - poctou mému českému dědictví v živých kulisách Tokia. Vidět mou kamarádku ozdobenou v tradičním kroji na pozadí rušného velkoměsta byl jedinečný a nezapomenutelný zážitek.

Cílem těchto fotografií bylo oslavit kulturní rozmanitost a vytvořit vizuální vyprávění o spojení mých kořenů s globálním prostředím Tokia. Byl to způsob, jak ukázat bohatství různých tradic, které se setkávají na nečekaných místech, a propojit kontinenty prostřednictvím fotografie.

⁸Viz příloha 8

⁹Viz příloha 9

5.3 Japonské konbini

V Japonsku jsou tři nejznámější řetězce samoobsluh neboli konbini - Lawson, 7-Eleven a FamilyMart. Tyto řetězce mají v japonské společnosti značný význam. Jedním z klíčových aspektů je jejich všudypřítomnost a dostupnost - fungují 24 hodin denně, 7 dní v týdnu, což z nich činí místo, kam se lze obrátit v případě jakékoli okamžité potřeby.

Obchody se smíšeným zbožím v Japonsku poskytují širokou škálu produktů, nejen občerstvení a nápoje. Najdete zde vše od toaletních potřeb a domácích potřeb přes hotová jídla až po základní oblečení. Díky této dostupnosti rozmanitých produktů v kteroukoli denní či noční dobu jsou tyto obchody nepostradatelné jak pro místní obyvatele, tak pro cestovatele.

Lawson, 7-Eleven a FamilyMart tak nejsou jen obchody se smíšeným zbožím; jsou součástí každodenního života mnoha Japonců a odrážejí kombinaci efektivity, pohodlí a kulturního významu, který podle mě dalece přesahuje jejich maloobchodní činnost. *"Obchod se smíšeným zbožím není jen místem, kam zákazníci přicházejí nakupovat praktické potřeby, ale musí to být místo, kam se mohou těšit a kde s potěšením objevovat věci, které se jim líbí."*

5.4 Jak se formovala myšlenka

Během svého pobytu v Japonsku jsem se vydala na cestu za 88 chrámů na ostrově Šikoku, která je duchovní tradicí spojenou s buddhismem. Poutníci, kteří procházejí touto trasou, sledují cestu mnicha Kúkaiho z 9. století a symbolicky se vyrovnávají s 88 hříchů. Chrámům jsou přiřazeny čtyři kategorie, zastupující různé fáze duchovního rozvoje. Pro mnohé začíná a končí pouť na hoře Kója, centru sekty Šingon. Cesta kombinuje fyzickou výzvu s duchovní reflexí, posiluje víru a oddanost buddhistickým učením. Tato pouť, známá jako "Henro", zahrnovala pěší túru s batohem na zádech a spaní pod širým nebem nebo v chrámových noclehárnách po cestě. Většina trasy vedla venkovskou krajinou, kde jsem během dne jen zřídka narazila na obchody nebo supermarkety. Plánování jídla se stalo strategickou záležitostí, která často vyžadovala předvídatost několik dní předem.

Pouť byla fyzicky i psychicky náročná. Obchody se smíšeným zbožím (konbini), které jsme na trase potkávali, však sloužily jako zásadní oázy nebo "domovy", kde jsem mohla doplnit energii, nakoupit jídlo a vyřídit základní potřeby, jako je čištění zubů. Tyto konbini poskytovaly vítaný odpočinek uprostřed náročné cesty a nabízely nejen jídlo, ale také pocit známosti a pohodlí v jinak odlehlých a náročných podmínkách.

Nakonec jsem jen s batohem na zádech, kde jsem měla pouze základní potřeby, 3 trička a stan procestovala značnou část ostrova. Stan a občasná návštěva buddhistických a šintoistických chrámů se staly mým obydlím po dobu celých dvou měsíců. Slovo "domov" začalo v tuto chvíli získávat zase úplně nový význam. A byly to právě tyto konbini řetězce, které se staly mým jediným stabilním prvkem. Během této cesty jsem začala přemýšlet o realizaci tohoto uměleckého díla.

¹⁰STUDARUS, Laura. BBC.com: The unique culture of Japanese convenience stores [online]. 2019. Dostupné z: <https://www.bbc.com/>

5.5 Vyšívané ubrusy

Babiččiny vyšívané ubrusy ve mně vyvolávají silné vzpomínky na dětství a symbolizují podstatu domova. Tyto ubrusy vyšité mými babičkami a prababičkami mají v mém srdci zvláštní místo jako symboly nedělních obědů a krásně prostřeného stolu.

Každý vyšívaný ubrus vypráví příběh o tradici, rodinných setkáních a vzácných chvílích sdílených u jídelního stolu. Složité vzory a jemné řemeslné zpracování odrážejí nejen zručnost, ale také lásku a péči vetkanou do každého stehu.

Pro mě tyto ubrusy představují víc než jen dekoraci - ztělesňují teplo a pohodlí domova, spojují mě s dědictvím mé rodiny a nadčasovými rituály společného stolování a pospolitosti. Jsou hmatatelným odkazem na minulé generace a připomínkou trvalých tradic, které nadále utvářejí můj pocit sounáležitosti a nostalgie.

Inspiraci pro své dílo jsem hledala při zkoumání vzorů a starých ubrusů, které jsme měli na chalupě. Tyto historické ubrusy s jedinečnými vzory a nostalgickým kouzlem podnítily mou kreativitu a staly se základem mého projektu. Začleněním prvků z těchto ubrusů do své práce jsem se snažila zachytit podstatu tradice a vzpomínek a vdechnout svému umění smysl pro historii a osobní vztah.

5.6 Tvorba

Vytvoření návrhu ubrusů vyžadovalo promyšlený proces, jehož cílem bylo najít rovnováhu mezi začleněním loga, aniž by působilo příliš propagačně¹¹. Řešila jsem, jak zajistit, aby logo bylo patrné, aniž by přehlušilo celkovou estetiku a z ubrusu se stalo něco, co by mohlo připomínat reklamu na onen řetězec.

Abych to vyřešila, hledala jsem kompromis, kdy by logo bylo do designu začleněno nenápadně a stalo se spíše součástí vzoru než jeho dominantou. Tento přístup umožnil, aby logo bylo přítomno, ale zároveň harmonicky splynulo s dekorativními prvky, a zachoval tak přitažlivost ubrusu jako funkčního a vizuálně příjemného předmětu, nikoliv jako propagačního materiálu.

Uvažovala jsem také nad tím, jakou barvu pro výšivky zvolit. Řešila jsem, zda zachovat původní barevnost loga, anebo zda by to bylo zbytečně moc očividné a výrazné, a zda na příklad všechny tři ubrusy nesjednotit do stejné barvy. Nakonec jsem ale došla k závěru, že zachovat původní barvu loga je pro výslednou podobu díla velice zásadní. „*Jeden známý psycholog a teoretik barvy nazval svou knihu „Farbe hilft verkaufen“ – Barva pomáhá prodávat. O reklamní funkci barev dnes už nikdo nepochybuje. Víme, že barvy obalů dovedou rozlišit zboží, dokonce i přilákat kupce*“¹². A tuto symboliku moderního kapitalismu mi přišlo velice důležité v mém díle vyzdvihnout.

¹¹Viz příloha 10

¹²BROŽKOVÁ, Ivana. Dobrodružství barvy. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1983. ISBN 14-217-83.09/17

Pečlivým zvážením umístění, velikosti a barevnosti loga v rámci designu jsem se snažila vytvořit ubrusy, které vyzařují pocit autenticity a uměleckosti a zároveň si zachovávají jemnou přítomnost značky. Výsledkem bylo promyšlené spojení praktičnosti a estetiky, kdy logo celkový vizuální dojem ubrusu spíše umocňovalo, než snižovalo.

Jakmile byl návrh hotový, mohla jsem začít vyšívat. Uvažovala jsem, jak přesné by měly být výšivky. Nakonec jsem se rozhodla, že je nebudu dělat úplně přesně. Nekreslila jsem náčrtky na látku a neměřila jsem v milimetrech. Ani samotné výšivky, ani velikost ubrusů. Chtěla jsem více zdůraznit autenticitu. Stejně jako staré ubrusy, které máme doma, nejsou dokonale strojově vyrobené. Někdy je jedna strana o něco delší než druhá a každá výšivka je jedinečná, i když motiv je stejný. Takového výsledku jsem chtěla dosáhnout i já.

6. Cíl práce

Plánuji vytvořit tři menší ručně vyšívané ubrusy, které budou inspirovány vzory starých českých ubrusů po mé babičce, jež nesou v sobě bohatství tradice a historie. Kombinací charakteristických vzorů českého folklóru s ikonickými logy¹² tří japonských řetězců samoobslužných obchodů - Lawson, FamilyMart a Seven Eleven. Tyto obchodní značky se staly nedílnou součástí japonského každodenního života a během mého pobytu v Japonsku jsem se s nimi setkávala nejčastěji, jejich logo mi zůstalo v paměti jako symbol moderního japonského komerčního prostředí. Cílem mé práce je propojit prvky tradiční české ruční práce, které zastávají hluboký historický a kulturní význam, s moderní atmosférou japonského obchodního světa, čímž vytvořím jedinečné spojení mezi minulostí a současností, mezi tradicí a komercí.

7. Pozitivní a negativní stránky díla, přínos práce pro daný obor

Tvorba mé bakalářské práce byla pro mě inspirativní a hodnotnou zkušeností, která mi přinesla spoustu praktických dovedností a teoretických poznatků. Myslím si, že tato práce, inspirovaná mými zkušenostmi z cestování a reflexí nad identitou, přináší autentičnost a hloubku. Snažila jsem se propojit různé kultury a tradice, což obohacuje kulturní diskurz a podporuje porozumění mezi lidmi. Řekla bych, že dílo spojuje minulost s přítomností prostřednictvím kreativního využití historických a moderních prvků, které nabývají nového významu a jsou aktualizovány pro současnou dobu

¹²Viz příloha 11

8. Resumé

My thesis titled "Redefine HOME" delves into the exploration of home and identity through the creation of three hand-embroidered tablecloths. During my time studying at the University of West Bohemia, I had the remarkable opportunity to spend two years in Berlin, Rome, and Tokyo. These experiences profoundly impacted me, prompting deep reflections on my identity and sense of belonging, particularly during my time in Japan. This introspection led to my artistic endeavors, where I explored themes of home, identity, and cultural connections through a series of artworks. By drawing inspiration from my personal experiences and observations, I aimed to convey complex emotions and thoughts to viewers, encouraging them to contemplate similar questions about their own identities and homes. Ultimately, my journey has enriched my understanding of myself and my place in the world, highlighting the intersection between historical traditions and modern life.

9. Seznam použité literatury

MANOVICH, Lev. Jazyk nových médií. Přeložil Václav JANOŠČÍK. Praha: Univerzita Karlova, nakladatelství Karolinum, 2018. Studia nových médií. ISBN 978-80-246- 2961-2.

BENDOVÁ, Helena. Umění počítačových her. Praha, NAMU. 2016. 978-80-7331-421-7

BORDWELL David, THOMPSON Kristin. Umění filmu: Úvod do studia formy a stylu. Přeložila Petra DOMINIKOVÁ. Praha: Akademie múzických umění (AMU), 2011. 978-80-7331-217-6

BROŽKOVÁ, Ivana. Dobrodružství barvy. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1983. ISBN 14-217-83.09/17

STUDARUS, Laura . BBC.com: The unique culture of Japanese convenience stores [online]. 2019. Dostupné z: <https://www.bbc.com/>

10. Seznam příloh

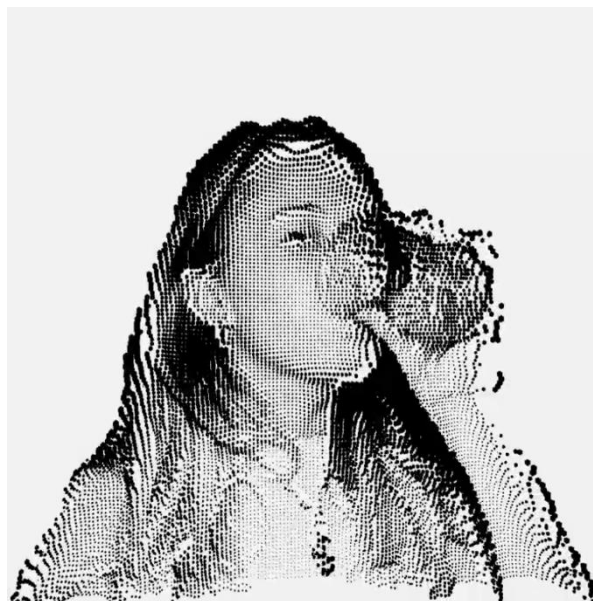
1 – 3D editory	15
2 – Generativní umění	16
3 – Virtual reality.....	17
4 – Ayakashi	17
5 – Shibuya meltdown.....	19
6 – Don't look down.....	20
7 – Kabáty	21
8 – Analogová fotografie	21
9 – Fotografie v kroji	23
10 – Loga.....	23
11 – Tvorba návrhu	25

Příloha 1

3D editory



Příloha 2
Generativní umění



Příloha 3

Virtual reality



Příloha 4

Ayakashi



Příloha 5
Shibuya meltdown



Příloha 6

Don't look down



Příloha 7

Kabát



Příloha 8

Analogová fotografie



Пříloha 9

Фотография в кроји



Příloha 10

Loga



FamilyMart



Příloha 11
Tvorba návrhu

